

Begroting Financiën 1985

Meer groei nodig

Zonder een hogere economische groei is het niet mogelijk al onze politieke aspiraties op tijd te verwezenlijken.

Opmerkelijk is de zeer sterke groei in de VS. Even opmerkelijk is de relatief zwakke groei in Nederland. Wij halen nog niet de helft van het OESO-gemiddelde. Dat komt niet door een verkeerde politiek „aan de vraagkant”. Binnen de OESO behoren wij ondanks de bezuinigingen nog steeds tot het topje van de landen met omvangrijkste collectieve sector en financieringsstekort. Als ergens in het verleden de consumptieve vraag uitbundig is gestimuleerd, was dat hier.

Onze groei komt dan ook vooral terug door stimulering van de „aanbodkant”. Dus door:

- privatisering van de collectieve sector;
- gedurfde deregulering;
- vorming van meer risicodragend kapitaal;
- meer bedrijfsinvesteringen en meer investeringen in de infrastructuur;
- forse loondifferentiatie (loon naar werken);
- een op groei gericht onderwijsbeleid.

De uitbreidings- en vernieuwingsinvesteringen in de bedrijven komen eindelijk weer van de grond. Maar de VVD wil het proces aanzienlijk versnellen. Winstherstel en een bestendig economisch beleid zijn daarbij primaire voorwaarden.

Voorts is het mogelijk de bedrijfsinvesteringen een zogenaamde „zweepslag” te geven. De VVD-fractie denkt daarbij aan invoering van vervroegde afschrijving (zonder aantasting van de WIR). De structurele kosten kunnen onder het plafond van de 1,5 miljard lastenverlichting 1986 gebracht worden.

De overheid kan het investeringsklimaat verder verbeteren door ook zelf meer te investeren. De overheidsinvesteringen zijn schromelijk verwaarloosd. Ze liggen nu eenderde beneden het niveau van tien jaar geleden. We hebben een achterstand opgelopen op het gebied van infrastructuurle werken.

De VVD-fractie wil het liefst dat bij de begroting van 1986 een begin gemaakt wordt met het inhalen van de achterstand op het gebied van de investeringen in de infrastructuur.

Voor de financiering denken we aan een herschikking van de lopende consumptieve overheidsuitgaven. Dat vereist een verschuiving van prioriteiten. Joint venture financiering en privatisering van staatsdeelneming is mede van groot belang.

Het rapport „Conjunctuurbeleid in de jaren '80” van de SER bevat de conclusie dat in relatie tot invloeden uit het buitenland het effect van het in Nederland gevoerde con-

junctuurbeleid heel gering is geweest. Wat de Verenigde Staten kunnen, kan Nederland niet in z'n eentje. Onze impulsen vloeien grotendeels weg over de grenzen. We importeren meer zonder dat de export toeneemt. Maar als de EEG-landen gezamenlijk zo'n beleid zouden voeren, wordt het anders. Dan nemen de exportmogelijkheden wel toe. Een gebundelde aanpak in EEG-verband zou wel houtsnijden. Daarbij zou het wat Nederland betreft alleen mogen gaan om gebundelde belastingverlaging voor burgers en bedrijfsleven.

De VVD-fractie vraagt het Kabinet om in de Europese Ministerraad tezamen met andere geïnteresseerde landen activiteiten te ontplooien die tot zo'n gebundelde belastingverlaging zouden kunnen leiden. Dan zou Europa zich wat haar economische groei betreft niet beperken tot het passief plukken van de vruchten van het Amerikaanse beleid. De ruimte die Nederland daarbij zou kunnen inzetten, moet komen uit de algehele ruimte die voortvloeit uit de bezuinigingsstaakstelling 1986.

Bezuinigingen, tekortreductie, lastenverlaging

Bij de Algemene Beschouwingen zijn Kabinet en Kamer in de eerste plaats overeengekomen de bezuinigingsstaakstelling voor 1985 met ca. 0,5 mld. te verlagen. Dat was „wisselgeld”.

In de tweede plaats zijn er sindsdien nogal wat veranderingen gekomen in het wetgevende proces voor de bezuinigingen 1985. Samen vloeit daaruit een tegenvaller voort van meer dan één miljard in 1985. Deze tegenvaller zit vooral bij de sociale fondsen. In de derde plaats zal de integratie van de werkloosheidsregelingen niet eerder dan 1 januari 1986 een feit zijn. Dat betekent een meevaller voor de sociale fondsen van ruim één miljard. Maar een tegenvaller voor de schatkist van dezelfde omvang. Per saldo is de schatkist de verliezer.

De gouden regel is dat tegenvallers in de eigen sector moeten worden gecompenseerd. Van die regel moeten we ook dit jaar niet afwijken. Daarbij valt te denken aan het eerder doen ingaan van de bezuinigingstaakstelling voor de sociale zekerheid 1986. De suggestie van CDA-fractievoorzitter De Vries (tijdens de Algemene Beschouwingen gedaan) om bij de invulling van de sociale zekerheidstaakstelling 1986 vooral te kijken naar de inkomenssubsidie verdient ondersteuning.

De collectieve lastendruk daalde in 1984 zeer stevig. Als alles volgens plan verloopt dalen de belastingen premies verder naar 52,6% in 1985. Dit betekent, dat de regeerkoor-doelstelling van 53,6% in 1986 al één jaar eerder met 1% wordt onderschreden. Doorgaan op die weg is mogelijk als het bezuinigingsbeleid ons niet in de steek laat. Het veel te hoge bruto-netto traject schreeuwt om verdere lastenverlaging. Maar ook het 1,5 mld. lastenverlichtingspakket voor de bedrijven in 1986 moet doorgang vinden. Vooral de kleine en middelgrote (arbeidsintensieve) bedrijven hebben onvoldoende reserves voor uitbreidingsinvesteringen.

Bij de Algemene Beschouwingen is de motie De Korte/Van Dijk aangenomen. Daarin werd de regering verzocht in elk geval in 1986 een betekenisvolle compensatie in de lastenverlichtings sfeer te geven aan de zelfstandige ondernemers zonder personeel. De omvangrijke categorie van ondernemers in landbouw en midden- en kleinbedrijf profiteren dit jaar niet of nauwelijks van de 1,5 mld. lastenverlichting. Dit was een pijnlijke omissie van het kabinet. De VVD-fractie staat erop dat die door een meer dan evenredig aandeel in het pakket voor 1986 wordt goedge maakt.

(Voor nadere informatie: dr. R. W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

Wijziging AOW

De VVD-fractie heeft negatief gereageerd op het wetsvoorstel van staatssecretaris De Graaf.

De VVD-fractie is van mening dat dit wetsontwerp niet onveranderd dient te worden aanvaard.

- Het staat haaks op het emancipatiebeleid.
- Het is zeer gedragsbeïnvloedend!
- Het leidt tot een sterke inkomensachteruitgang juist bij mensen met kleine inkomens.
- Het doet geen recht aan het opbouw karakter van de AOW.
- Het maakt de AOW aanzienlijk ingewikkelder.
- Het leidt tot een toename van de bureaucratie.
- Het is zeer fraudegevoelig.
- Het heeft privacy bezwaren.
- Het heeft ernstige gevolgen voor de aanvullende pensioenregelingen.

Allemaal bezwaren die naar het oordeel van de VVD-fractie zwaar moeten wegen. Bovendien, allemaal bezwaren die zich concentreren op het systeem van de inkomensafhankelijke toeslagen. Vandaar dat de VVD-fractie op dat punt wijzigingsvoorstellen heeft gedaan.

De inkomenseffecten van dit wetsontwerp zijn bovendien uiterst merkwaardig en voor de VVD-fractie niet acceptabel.

Extreme voorbeelden spreken voor zich:

Indien de partner van een AOW-gerechtigde per maand netto 783 gulden zou verdienen, vervalt de toeslag in de AOW, waardoor dit gezin van de extra inkomsten uit arbeid van f 783,- maar 92 cent overhoudt.

In geval van inkomsten van de partner van f 470,- houdt men daar 3 kwartjes netto aan over.

In geval van f 235,- netto verdiensten houdt men daar 38 cent van over.

De VVD-fractie vindt de stap, om bij de bepaling van de hoogte van de AOW uitkering rekening te houden met het inkomen van de echtgeno(o)t(e), een zeer gevaarlijke. Het gevaar is niet ondenkbeeldig dat daar stappen op volgen in de toekomst. Nu al bestaat het voornemen in 1986 rekening te houden met het inkomen van de ongehuwde partner. Daarna wordt wellicht gedacht aan het inkomen van kinderen waarbij bejaarden inwonen. Om maar niet te denken aan de mogelijkheden die dan in beeld komen. Bijvoorbeeld rekening houden met eigen aanvullend pensioen, vermogen, opeten eigen huis.

De VVD-fractie wenst de eerste stap op dat hellende vlak niet te zetten. Op deze manier gaat de AOW vervallen tot een soort bijstandswet met alle problemen vandien.

Het wijzigingsvoorstel van de VVD-fractie komt er op neer gepensioneerden hun volle AOW te laten behouden ongeacht het eventuele inkomen van een jongere echtgenoot.

(Voor nadere informatie: R.L.O. Linschoten, tel. 070-614911, tst. 2658.)

Kwaliteit van het onderwijs

De VVD wil meer aandacht voor de kwaliteit van het onderwijs. Dat was de kern van de bijdrage van de fractie aan de discussie over dit onderwerp.

Te lang is het onderwijs te veel gericht geweest op het welzijnsaspect van het onderwijs: de ontplooiing van de persoonlijkheid met een sterke en eenzijdige nadruk op de ontwikkeling van sociale en creatieve mogelijkheden.

Te weinig is aandacht besteed aan de minstens zo belangrijke functie van het onderwijs: mensen toerusten voor hun functioneren in de samenleving en hun rol op de arbeidsmarkt. De rol van de kennismakken moet worden versterkt.

Wat onder kwaliteit van het onderwijs moet worden verstaan hangt af van de visie op mens en samenleving en de rol, die het onderwijs daarin moet spelen. Ook zal men al naar gelang de tijd en de maatschappelijke omstandigheden moeten komen tot hernieuwd bepalen wat de kwaliteit van het onderwijs zou moeten zijn. Voor de VVD staat vast dat het produkt, dat onderwijs aflevert aan moet sluiten op de eisen die de samenleving stelt.

In de onderwijswetgeving zijn geen of nauwelijks controleerbare doelstellingen opgenomen. Eindtermen zijn er niet voor alle vormen van onderwijs. Zo die er wel zijn, zijn het minimumvoorschriften. Maximumeindtermen, gedifferentieerd naar de mate van intellectuele vaardigheden van leerlingen, zijn tot nu toe politiek onbespreekbaar gebleken.

Leerplannen zijn vaag en worden vaak zo geformuleerd, dat ze in de scholen niet of nauwelijks worden gebruikt.

De VVD-fractie heeft in het debat de volgende suggesties gedaan:

- De hele onderwijswetgeving moet getoetst worden op helder geformuleerde doelstellingen, daarop afgestemde eindtermen, die leerlingen moeten bereiken en duidelijk geformuleerde eindexameneisen. Het eindexamen moet een verantwoordelijkheid blijven van de rijksoverheid, die aan een behaald diploma civiele effecten geeft.
- Onderwijsdoelstellingen en -eisen worden veel te veel vanuit de beslotenheid van het onderwijsveld (de pedagogische provincie) geformuleerd. Ook de maatschappij moet invloed hebben op het formuleren van eisen waaraan het onderwijsprodukt moet voldoen. De fractie heeft de oprichting bepleit van een Nationale Educatieve Raad, waarin het onderwijs, werkgevers, werknemers en deskundigen uit verschillende vakgebieden zitting moeten nemen om gevraagd en ongevraagd de Regering te adviseren over de eisen waaraan het onderwijs moet voldoen.
- Het functioneren van de inspectie van het onderwijs moet meer in de openbaarheid komen en onafhankelijker worden. Naast het openbaar worden van rapporterende, signalerende en evaluerende adviezen moet de inspectiegeneraal van het onderwijs eens in de twee jaar een openbaar rapport over de staat (lees: de kwaliteit) van het onderwijs uitbrengen, waar de samenleving in den brede over kan discussiëren en waar beleidsconclusies uit te trekken zijn.

- Meer betekenis moet worden toegekend aan de functie van het onderwijsonderzoek, dat een belangrijke bijdrage kan leveren aan de formulering, evaluatie en bijstelling van het beleid. Jaarlijks moet een onderzoeksprogramma, gebaseerd op een deugdelijke prioriteitsstelling worden opgesteld ter toetsing door het parlement.
- Nog voor het eind van deze kabinetsperiode wil de fractie met de regering discussiëren over een samenhangend plan ter versterking van de kwaliteit van de opleiding, de bij- en nascholing van het onderwijzend personeel.
- Nader onderzoek moet worden gedaan naar de vergroting van het rendement van het onderwijs, zoals in de enige jaren geleden door oud-minister Pais ingediende discussienota over de kwaliteit van het onderwijs was aangekondigd en sindsdien nog niet uitgevoerd.

De discussie over de kwaliteit van het onderwijs, gestart op uitdrukkelijk verzoek van de VVD-fractie tegen de zin van de PvdA in wordt voortgezet op 6 maart a.s.

(Voor nadere informatie: J. Franssen, tel. 070-614911, tst. 2084.)

Opnieuw: Werf in nood

Het verhaal wordt eentonig: opnieuw is een Nederlandse scheepswerf diep in de financiële problemen geraakt. Ditmaal gaat het om de Amsterdamse scheepsreparatiewerf ADM, waarvoor inmiddels surséance van betaling is aangevraagd en waarvan faillissement onontkoombaar is.

Hoe komt het toch dat er steeds meer problemen zijn in deze sector van bedrijvigheid? Er zijn verschillende oorzaken aan te wijzen: De internationale economische crisis heeft diepe sporen getrokken ook in de wereldscheepvaart. Dat hebben de scheepswerven overal ter wereld pijnlijk moeten ervaren. Daarbij komt dat in het bijzonder in de scheepsreparatiewereld het mogelijk is geworden dat schepen minder onderhoud en reparatie behoeven dan vroeger het geval was. En als derde kan genoemd worden de snelle opkomst van scheepsbouw en -reparatie in lage-lonen-landen van de derde wereld, waardoor de concurrentie aanzienlijk is verscherpt.

Voor de Amsterdamse haven is de teloorgang van de ADM een kleine ramp. Een belangrijke zeehaven (Amsterdam staat dertiende op de wereldranglijst) heeft vanzelfsprekend behoefte aan reparatiefaciliteiten voor zeeschepen. Met ADM dreigt deze uit Amsterdam te verdwijnen. Er worden thans pogingen gedaan om voor dit probleem een oplossing te vinden. Een drietal „wijze mannen" is daartoe aan het werk gezet. Wij hopen dat een oplossing kan worden gevonden. Bij het ADM-debat in de Tweede Kamer heeft de VVD-fractie in samenhang daarmee nog eens gewezen op het strategische belang van de Nederlandse havens voor het economisch herstel van ons land.

(Voor nadere informatie: H.H. Jacobse, tel. 070-614911, tst. 2113.)

Autokeuringen

Reeds lang is de VVD ervan overtuigd, dat het mede gezien de veiligheid van het verkeer de voorkeur verdient een periodieke autokeuring in te voeren.

Aan de Kamer is nu een wetsontwerp voorgelegd, dat deze verplichting in fasen invoert.

De financiering ervan levert voor de automobilist slechts een geringe op en door een opslag van f 4,50 op het

derde kentekenbewijs zijn er voor de overheid geen kosten aan verbonden.

In het wetsontwerp is een zogenaamde „horizonbepaling" opgenomen. Dat wil zeggen, dat de wet op een gegeven moment ook weer ophoudt te gelden. Dat vindt de VVD een goede zaak. Het is goed, dat allerlei wettelijke regelingen niet zomaar worden gecontinueerd. Een horizonbepaling dwingt ons om na het bereiken van de gestelde termijn te bezien of de handhaving van die wet nog wel nodig is voor het bereiken van het gestelde doel, in dit geval is dat doel: een verantwoorde staat van onderhoud van de auto's op de Nederlandse wegen.

Oorspronkelijk bevatte het wetsontwerp de bepaling dat de verplichting voor alle personenauto's ouder dan drie jaar, na de gefaseerde invoering, nog slechts twee jaar zou gelden.

Een ruime kamermeerderheid vond echter, dat een integrale geldingsduur van de wet van vijf jaar noodzakelijk was om een goede evaluatie van de effecten mogelijk te maken.

Tenslotte vonden regering en kamer elkaar in een verlenging van de integrale gelding van de wet tot drie jaar met de mogelijkheid daar door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur nog eens twee jaar bij te doen als dat wenselijk mocht blijken.

Contrôle

In het wetsontwerp is de contrôle op de naleving van de verplichting tot het periodiek laten keuren van de auto uitsluitend nog bij de politie gelegd.

De VVD vindt dit jammer, omdat daardoor de pak-kans immers kleiner is dan in een aantal alternatieve voorstellen.

De VVD is er een voorstander van, dat ook een contrôle mogelijk wordt gemaakt die administratief verloopt. In het huidige wetsvoorstel is de verplichting tot periodieke keuring gekoppeld aan het gebruik op de weg. Als het gekoppeld zou kunnen worden aan het louter geregistreerd staan van de auto komt een administratieve contrôle-mogelijkheid in zicht. Daardoor kunnen veel grotere hoeveelheden auto's worden gecontroleerd op de naleving van deze wet.

Volgens de VVD is de zin van deze wet in de toekomst pas gegarandeerd als die verbeterde mogelijkheden worden gerealiseerd. Daarom is het dringende verzoek uitgegaan aan de regering om wijzigingen in die richting voor te bereiden.

(Voor nadere informatie: mevr. A. Jorritsma-Lebbink, tel. 070-614911, tst. 2492.)

Begroting Verkeer en Waterstaat 1985

Tijdens de behandeling van de begroting van Verkeer en Waterstaat zijn een aantal stappen voorwaarts gedaan. De voorgenomen sanering van het wegenbeheer, reeds geruime tijd een zorgenkind is nu in een versnelling terecht gekomen. Tot nu toe was onduidelijk, ten eerste waar in de toekomst het beheer van de desbetreffende plattelandswegen zou komen en ten tweede wie de financiële lasten van het onderhoud zou dragen. Overleg tussen de Unie van Waterschappen, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Interprovinciaal Overleg, met de minister heeft voor een doorbraak gezorgd: dit jaar komt er een uitspraak.

De VVD-fractie neemt met instemming kennis van deze ontwikkeling en hoopt, dat aan de verstarung op het

gebied van ruilverkavelingsactiviteiten en reorganisaties van waterschappen nu spoedig een einde zal komen.

Het voornemen van de minister om de Wet op de Waterhuishouding in gedereguleerde zin en in samenhang met andere vormen van wetgeving, zoals bijvoorbeeld de grondwaterwet, ruim binnen deze kabinetsperiode te presenteren, is een stap voorwaarts. De toezegging van de minister om de Waterschapswet deze kabinetsperiode aan de Kamer aan te bieden, heeft de VVD-fractie niet geheel kunnen bevredigen.

De zorg, dat vooruitlopend op de parlementaire behandeling er al een uitleg aan deze wetgeving wordt gegeven en deze inmiddels in de praktijk zijn invulling kan krijgen, kan het risico meebrengen, dat de waterschapsbesturen niet zijn samengesteld op basis van uniforme disciplines, die in normale wetgeving vastliggen.

Hoewel de VVD oog heeft voor een zorgvuldige wetgeving, zullen wij op spoed blijven aandringen.

Positief is de toezegging van de minister met betrekking tot het zogenaamde zeevaart-diploma.

Dit houdt nauw verband met het aantal personen, dat volgens de huidige wetgeving kleinere scheepvaart moet bezetten. Hier was sprake van een achterhaalde situatie (verplicht te grote bemanningen) waardoor de concurrentiepositie van met name de noordelijke scheepsbouw aangetast werd.

Nu de minister heeft toegezegd, dat zij vooruitlopend op een definitieve regeling bereid is ontheffing te verlenen op basis van de huidige wetgeving en er daardoor qua persoonsbezetting rationeler geopereerd kan worden, is er duidelijk sprake van een toenemende concurrentiekracht van met name de noordelijke scheepswerven.

(Voor nadere informatie: P.M. Blauw, tel. 070-614911, tst. 2116.)

Uit het Europees Parlement

De glastuinbouw en de aardgasprijs

In het vragenuur hebben de Duitse en Belgische Christen-Democraten Bocklet en Marck de Commissie gevraagd waarom zij niet is opgetreden tegen het contract van oktober jongstleden tussen de Gasunie en Het Landbouwschap voor grootgebruik in de glastuinbouw, dat naar hun oordeel in strijd is met de gemeenschappelijke regels.

Jessie Larive-Groenendaal heeft in dit debat erop gewezen dat ten eerste de Gasunie met grootverbruikers contracten af kan sluiten, zoals ook energiemaatschappijen in andere landen dat vrij staat te doen. Ten tweede dat de concurrentie evenzeer vervalst wordt, maar dit maal ten nadele van de Nederlandse tuinbouwer door de kosten die zij moeten maken in verband met de verzilting van het Rijnwater, waartegen de Commissie ondanks afspraken niets doet. Ten derde dat er in andere landen, bijvoorbeeld Duitsland, voor tuinbouwers speciale belastingfaciliteiten zijn, die men in Nederland niet kent.

Hier zou nog aan toegevoegd kunnen worden dat de situatie, zoals die thans bestaat niet losgezien kan worden van de totale energiekwestie.

Toen in 1981 het eerste contract tussen de tuinders en de Gasunie werd afgesloten was het aardgas, waarvan de prijs gekoppeld is aan de in Nederland meer dan de Europese norm ontzwarende stookolie, nog op vergelijkbare hoogte met de prijs van kolen. Inmiddels is de olie 50% in

prijs gestegen, en zijn de kolen – waarvan het gebruik in Duitsland, België en Engeland zwaar gesubsidieerd wordt, maar die een grotere belasting voor het milieu met zich meebrengen – in prijs gelijk gebleven.

Op het ogenblik wordt het voor de tuinders interessant opnieuw over te schakelen op kolen-verwarmingsinstallaties, zeker wanneer zij dit met een aantal tegelijk doen.

De Gasunie moet dus vanuit concurrentie oogpunt wel iets aan de prijzen doen. In dit geval komt het in feite slechts op een afvlakking van de prijsschommeling neer.

Deze aanval op de gasprijs komt dus eigenlijk neer op het door oneigenlijke middelen aantasten van de goede positie van de Nederlandse tuinbouw, een positie die ontstaan is uit innovatie, samenwerking en goede verzorging van vervoer, afzet, kwaliteit en prijs.

(Voor nadere informatie: mevr. mr. J.E.S. Larive-Groenendaal, tel. 09-352-43001.)